

Handläggare
Oliver Karlöf
Telefon: 08-508 276 59**Till**
Idrottsnämnden

Förslag till lokalt åtgärdsprogram för Kyrksjön

Svar på kontorsremiss från miljöförvaltningen
(Dnr 2020-13921)Marina Högländ
IdrottsdirektörRobert Sköld
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har remitterat till idrottsförvaltningen att yttra sig över förslag till lokalt åtgärdsprogram för Kyrksjön. Syftet med det lokala åtgärdsprogrammet är att belysa de huvudsakliga utmaningarna och ge förslag på konkreta åtgärder för att Kyrksjön ska följa miljö kvalitetsnormerna. Vidare ska programmet utgöra ett underlag för prioritering av åtgärder inom avrinningsområdet samt identifiera behov av underlag för det fortsatta åtgärdsarbetet. Idrottsförvaltningen anser att programmet är tydligt och tar hänsyn till vad som gör Natura 2000-området unikt. De synpunkter som idrottsförvaltningen tar upp rör främst förekomsten av större vattensalamander och huruvida denna art reproducerar sig i sjön. Då fiskfaunan är mycket begränsad och idag utgörs nästan enbart av ruda skulle det gynna den biologiska mångfalden samt sjöns vattenkvalitet om andra historiskt förekommande fiskarter skulle kunna planteras ut. Detta beror dock på om salamandern har sjön som leklokal då det är en skyddad art i Natura 2000-området. I övrigt ser idrottsförvaltningen gärna ett större fokus på sjön som fågellokal och möjliga åtgärder för att gynna förekommande fågelarter samt fladdermöss.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har 2015 i Handlingsplan för god vattenstatus beslutat att lokala åtgärdsprogram ska upprättas för stadens vattenförekomster. Åtgärdsprogrammen har tagits fram i samverkan mellan främst miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall och berörda kommuner i avrinningsområdet samt i samråd med övriga berörda förvaltningar.

Det lokala åtgärdsprogrammet redovisar bland annat

- Ekologisk och kemisk status i aktuell vattenförekomst
- Förbättringsbehov för att nå miljökvalitetsnormerna
- Förslag till åtgärder, för att nå förbättringsbehoven och därmed miljökvalitetsnormerna, innehållande bland annat
  - Geografisk placering
  - Beräkning av kostnad och effekt
  - Ansvarig för genomförande och drift

Kyrksjön tillhör Kyrksjölötens naturreservat som också är ett Natura 2000-område skyddat enligt Art- och habitatdirektivet. Sjön omges av en tät vassbård och i anslutning till sjön finns en av Stockholms stads största fuktlövskogar med rikt fågelliv. Fuktlövskogen vid Kyrksjön utgör en värdefull lokal för många groddjur. Kyrksjön är en kransalgssjö, det vill säga en kalkrik sjö med relativt näringsfattigt och klart vatten och en vegetation som domineras av kransalger. Bevarandesyftet med Natura 2000-området är att vegetationen ska domineras av kransalger, samt att populationen av större vattensalamander som är upptagen i habitatdirektivet ska vara livskraftig. Det finns två bryggor i sjön som används för bad av närboende. Sjön har ett visst intresse för fritidsfisket. Den enda frekvent förekommande fiskarten är ruda men vissa år har även mört förekommit i sjön.

Det lokala åtgärdsprogrammet består av två delar, en del med fakta och åtgärdsbehov och en genomförandeplan. Syftet med det lokala åtgärdsprogrammet är att belysa de huvudsakliga utmaningarna och ge förslag på konkreta åtgärder för att Kyrksjön ska följa miljökvalitetsnormerna, det vill säga nå god kemisk och ekologisk status till år 2021. Programmet ska vidare utgöra ett underlag för prioritering av åtgärder inom avrinningsområdet samt identifiera behov av underlag för det fortsatta åtgärdsarbetet.

Ärendets beredning

Idrottsnämnden har fått ärendet på kontorsremiss från miljöförvaltningen med svarstid senast den 4 december 2020. Remissen har även gått till andra förvaltningar och bolag i staden (exploateringskontoret, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret, Bromma stadsdelsförvaltning och Stockholm Vatten och Avfall). Hos idrottsförvaltningen har ärendet beretts av avdelningen för idrottsverksamhet/idrott utomhus.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förslaget till det lokala åtgärdsprogrammet för Kyrksjön är tydligt och tar hänsyn till vad som gör Natura 2000-området i Kyrksjölöten unikt. I åtgärdsprogrammet framgår det att en ändrad fiskartssammansättning kan öka predationstrycket på större vattensalamander. Det framgår dock inte om den större vattensalamandern är reproducerande i sjön eller om den uppehåller sig där vid födosök och/eller förflyttning. För att avgöra om en förändrad fiskregim i sjön kan ha en negativ påverkan bör detta framgå/utredas.

En stor förekomst av ruda i sjön borde vara tillräckligt för att reducera rom och yngel och därmed göra sjön olämplig som reproduktionslokal för salamandrar och grodor (vanlig padda klarar fiskförekomst). I groddammen intill sjön har det däremot framgångsrikt genomförts utplantering av större vattensalamander. Om det är i denna damm som reproduktionen sker bör det vara av mindre konsekvens att arbeta för en mer artrik fiskfauna, något som i förlängningen skulle bidra till en förbättrad biodiversitet och vattenkvalitet. Enligt rapporten saknar dock sjön sammankoppling med vattendrag och sjöar vilket innebär att detta inte kan ske naturligt utan behöver göras genom reduktionsfiske följt av utsättning. För att utföra en sådan åtgärd framgångsrikt behövs det dokumentation på hur sjöns fiskfauna har sett ut historiskt. De planerade åtgärderna kan komma att häva den förändring som har lett till att ruda idag är den enda förekommande fiskarten. Om detta sker finns det en chans att skapa/återskapa en större biologisk mångfald i sjön genom utsättning av exempelvis gädda, abborre mört och sutare.

För att lyfta bort näringsämnen i sjön föreslås en eventuell röjning av vegetation i sjön. Innan denna åtgärd genomförs bör det stå klart huruvida den större vattensalamandern fortplantar sig i sjön eller inte. Om så är fallet kan den täta vegetationen vara viktig som skydd för arten då sjöns population av ruda livnar sig på såväl ägg som yngel och adulta individer.

Fågellivet i Kyrksjön nämns som rikt men idrottsförvaltningen saknar en tydligare beskrivning av sjöns värde som fågelokal samt vilka fågelgrupper som förekommer. Finns det dessutom behov av att gynna dessa kan man i det lokala åtgärdsprogrammet även inkludera häckningsflottar samt fågelholkar. Även fladdermöss kan med relativt enkla medel gynnas i området genom så kallade fladdermusholkar samt genom att lämna äldre ihåliga träd.

Bilagor

1. Kyrksjön – lokalt åtgärdsprogram, genomförandeplan
2. Kyrksjön – lokalt åtgärdsprogram, fakta och åtgärdsbehov